

1 Oritxi Mahādu-ò

1 Oritxi Hāwā Dohodŷña

Mahādu-ò

¹ Paulo jiarŷ Deuxudeewimy deòdumy wāhāre, Jesuisi Kristu deòdŷña-ki wahe. Jiarŷ waityhydŷdu seriore Sòteni-wana adee warybereny adiwahinyde.

² Oritxi hāwā dohodŷña mahādu-ò heka watyyriti adiwahinyde, Jesuisi Kristu òbitidŷña mahādu-ò, Deuxu hōrō mahādu-ò, hāwy, hābu-wana, ibutumy Jesuisi Kristu ityhydŷdu mahādu-ò. Tii iny Iòlòrennymy heka ratximyhŷre.

³ Ruxetòena, ywina-wana adeeren kanakemyidi watxireri, Deuxu iny tyby-ribi, Jesuisi Kristu iny Iòlò-ribi.

⁴ Deuxumy reàlàmy watxiwāhāre, Jesuisi Kristu adeeren ruxetòena diwahinydeki.

⁵ Ibutumy dori iribi tòerymy ahāte arybena-di, erysydŷña-di.

⁶ Kristu dee rybena akirenry roimyhŷre.

⁷ Iribi awahidŷña rauhenyōreri, kaiboho dori Kristu deòsidŷñamy teraòmahāte.

⁸ Jesuisi arawiòhenanyhyy rarekre bededŷñana konana-ò, tatxuu òbitimy ixiko-ò, rexilamadŷñykemy.

⁹ Deuxu òbitihyyra. Tii aratobinyra Tariòre Jesuisi Kristu-wana rarekremy, iny Iòlòrennymy.

¹⁰ Jiarŷ adeereny rexitòenyreri Jesuisi Kristunimy iny Iòlòrennymy wiwese wimy wimy bityhynymy marybebenykemy. Wadee

awiõre wiribi hitxi hitxidŷŷ. Wii bitotynytyhymy boibekemy adireny watxiwâhâre, araykyreny-ki, aerysynareny-ki.

¹¹ Kaiboho waseriore mahâdu, wimy taujõmotenyteri. Lòe hetowoludu mahâdu kia wako relyyra.

¹² Inyõ Wadee rarybemyhŷre. Ijõ mahâdu heka Paulo rityhynymyhŷre ihõrõ mahâdu wahe, ijõ heka Apôlo rityhynymyhŷre ijõ tasŷ Pedro rityhynymyhŷre, ijõ tahe Kristu rityhynymyhŷre.

¹³ Aõherewe, Kristu be iny rihitxihitxinymyhŷre. Paulo be itxeò nihikŷ tyre-ki rurure adeereny. Pauloni-di be rasebere.

¹⁴ Inyõ he ròratisebenyõre. Krispu, Kaiowanale tahe resebenyre. Tai tahe wabedesamy watxireri.

¹⁵ Kiamy ta heka inyõ rarybeke lau reijõnymahâre: —Jiarŷ Pauloni-di rexisebenyre.

¹⁶ Tefana hetowoludu mahâduadiratisebenyde. Inyõ reratisebenykeki wanohõti reaõhyre.

¹⁷ Kristu dori aõsebedŷõmy aõkõ diwateònnyde Rybewihikŷmy rybemy. Bede erydŷŷna nihikŷmy rybemy aõkõ diwateònnyde, Jesuisi itxeò-ki lamana ariwòkemy aõkõ, kia inydeereny rurureki wahe.

¹⁸ Kristu itxeò rubumy ijyy heka ityhydŷŷdukõdu dee itxŷtena rare. Biu-ò hedu mahâdu dee tahe, Deuxu ruru kia rare.

¹⁹ Kiamy tahe iritidŷŷna roire: ierysydu mahâdu erysyna-di ariixâwidŷŷnyke. Bede erydu rayky-di adijõnykre.

²⁰ Titxibo tahe bede erydu rare. Tyrritimy erydu heka titxibo rare. Titxibo tahe wiji dŷŷraxidu rare. Kabede ludu bede erysyna heka Deuxu-ò itxŷtedŷŷna rare.

21 Bede bede ludu mahādu rōhōtinyre bedeerytyhymy. Tai tahe Deuxu iximy riernanyōhyyre. Kia tahe Deuxudeewire. Iny rybewihikymy rybe heka iny wtxira-ò itxýtere. Kia-di tahe Deuxu iny ritarereri iny rityhynyreki.

22 Judeu mahādu aōwiwi rŷikemy aōbo raremy ratxireri. Judeukōdu mahādu bede erysydŷýna-di rarekemy riijemyhŷre.

23 Kristu itxeò-ki lamanamy iny rarybemyhŷrenyre. Kia tahe judeu mahādu riojinyre, judeukōdu mahādu dee itxýtena kia rare.

24 Tahe Deuxu rariròwysyna judeu tule judeukō mahādu-ò heka Kristu erydŷýna tule ruruna rare ihedŷýnarenymy.

25 Deuxu itxýtedŷýnamy rybe hābu bedeery ratyre rare. Deuxu iruruōkeki, tii hābu ruru ratyre iruru rare.

26 Waseriore mahādu arariròwysyna-di mohōtinybenybeke. Betehemy iny erysyna mahādu-ribi sōweōre, Deuxu rariròwysyna mahādu. Dinodu mahādu sōweōre, iny Iòlòthy mahādu-ribi sōweōre.

27-28 Deuxu heka aōna aōna itxýtena ritare bedeeryhykŷ mahādu riixŷrudŷýnykremy. Aōna aōna ruruō Deuxu ritare aōna aōna ruru-di riixŷrudŷýnykremy aōna aōna derare, aō aōkō rare Deuxu ritare aō-di aō aōkō-ò riyjanykre.

29 Tai dorihe inyō rexityhynykōkemy Deuxuko-txi.

30 Kaiboho dori Jesuisi Kristu hōrō toite. Tii heka inydee ibutumy rare: erysynamy òbitinamy, tamanamy, tarasanamy rare biu-ò hena wahe. Deuxu kia ibutumy diwahinyde inydeereny.

³¹ Kia dori ritina rybe-ki roire: —Inyō rexiwowydynykeki, Deuxu-ki rexiwowydynyke.

2

¹ Waseriòreboho aõ hābu bede erynihikŷ wese aõkõ adeereny anade. Deuxu rybetyhydŷñanamy ararybekremy. Rybenihikŷmy heka rarybeõre.

² Tii sohojile reeryre akirený rarewāhāu, Kristu itxeò-ki lamanale wahe.

³ Akirený rarewāhāu waruruõmy rarewāhā, ixŷru brebu tahe riwamytatadŷñyre.

⁴ Wabedeerydŷñna erytyhy rybesirahakŷ-di aõkõ rarybereri iny rityhynykemy. Urile tahe Deuxu Tytyby ruru-di rarybewāhāre.

⁵ Hābu erytyhydŷñna aõkõ bityhynykemy adi wāhāre Deuxu ruruna tahe atyhynarenymy heka idi toite.

⁶ Ityhydŷñdu umy-ò bede erydŷñna-di rarybemahāre. Kabede aõmydŷñnana bede ery aõkõ rare.

⁷ Kia tahe Deuxu erydŷñna tyhyre. Kia heka hābu mahādu lau riwòmyhŷre. Juhu inydeereny riywinyre.

⁸ Kia bede erydŷñna inyō wiji Iòlòtyhy mahādu rieryõre. Kia rierymyhŷkeki, Wanyrŷ wowdyna-ribi itxeò-ki ritamadŷñnyõhyre inihe.

⁹ Iwese Ritidŷñna roireri wese rare: —Rue lobixiõhyymyhŷre, nohõti heka roholaõhyymyhŷre, inywo rieryõhyymyhŷre, aõbo Deuxu riwinyre taluuna mahādu dee, tamy riwahinykremy.

¹⁰ Deuxu Tytybytyhymy kia inyboho riteòwarixinyrenyre. Itytyby ibutumy rieryre. Deuxu raykywo-ribi aõ ritŷnynymyhŷre.

11 Inyle heka iny ixirayky rierykre, kawese tule Deuxu tyytybydile aõna aõna rierykre.

12 Bede aõmydõýnana aõkõ inydeereny wahisidõýdu rare. Deuxu Tyytyby tahe inydeereny wahisidõýdure.

13 Kiadile Deuxu wahisidõýna iny reerryrenyre. Kia iny reerrydõýnnanymahãrenyre hãbu bede erydõýna-di aõkõ, Deuxu Tyytyby rybe-di tahe reerrydõýnnanywãhãre. Kia iny retõynynymahãre iny Deuxu Tyytybytyhy-di mahãdu-ò.

14 Iny Deuxu Tyytybytyhy-di rŷiõra mahãdu dee Deuxu Tyytybytyhy aõmydõýna dera. Tamy itxýte rare. Rierykõre. Deuxu Tyytybytyhydile iny rierymyhýre.

15 Iny heka Deuxu Tyytybytyhydikeki ibutumy rierymyhýre. Inyõ tahe tuu aõmy tuu irybeõna.

16 Ryberiti-ki roire: —Mobo tahe rieryre Wanyrõ rayky, mobo tamy aõ ritõynynyre inyõ aõbo? Inyboho Kristu rayky ijõdire, iwesele raraykynymyhýre.

3

1 Waseriòreboho adeereny rarybeõhyre hãbu Deuxu Tyytybytyhy-di rŷira wesemy. Hãbu òrarudu wesemy rŷirawesemy adeereny ararybeke. Uladu wesemy Kristutyhydõý-ki rŷira wesemy adeereny rarybere.

2 Huýsy-di òedõýý araerynadõýnyrenyreu rŷsõnatere wesemy aõkõ erydõýñnasiramy aõkõ rybe. Kia rŷsõna rŷsõmy texiywinyõtenyte. Wiji tule texihumy aõkõ toitenyte.

³ Òrarudu wesemy dori ahātenyte. Ihārumy, ijàmy atximyh̄tenyte. Tai tahe òrarudu mahādu wesemy ahāte ityhyd̄ydukōdu mahādu wesemy ahātenyte.

⁴ Inyō rarybekeki: —Jiarŷ Paulo eryd̄yŷnay-ki rare. Ijō rarybekeki: —Jiarŷ Apòlo eryd̄yŷnay-ki rare. Tiiboho ityhyd̄ydukōdu mahādu wesemy ih̄yrenyre.

⁵ Aõbohe Apòlo, aõbohe Paulo. Deuxu deòdu heka inyboho roire. Inyribiren y tetyhynymy teerymahātenyte. Iwese Deuxu iny sohoji sohoji-ò aõmyd̄yña riwahinyre wese, tai tetyhynytentye.

⁶ Ta jiarŷle rybemy rarybere iny aõty ribòrònymyh̄re wese, Apòlo rybe ritŷnynyre iny alòbòròna ribenymyh̄re wese rituunyre. Deuxule tahe idimyh̄re iwese alòbòròna riumyd̄yñymyh̄re wese.

⁷ Tai tahe tòbòròd̄ydu aõ aõkõ rare; ituud̄ydu tule aõ aõkõ rare. Deuxule aõwedu wedu heka rare. Tiile ityhyd̄ydu wid̄ydu nihikŷ rarekre.

⁸ Tòbròd̄ydu ituud̄ydu-wana sohoji wesemy ih̄yrenyre. Sohoji sohoji tauri wahisid̄y ritakremy, iwese sohoji sohoji raaõmysd̄yñymyh̄re wese. Wiwana dori Deuxu dee iny raaõmysd̄yñymyh̄re.

⁹ Inyboho heka Deuxu wiòhed̄ydu mahādu roire. Kaiboho tahe Deuxu oworu wese toite. Iwese tahe Deuxu heto wese kaiboho toite.

¹⁰ Heto wid̄ydu deyreve wese retelenyre. Ibutumy Deuxu ruxetòenamy kia rewinyre. Juhumana retidire idi tahe itira ityre reòdònnyra. Ywimy biwinybenykre. Awimy bitamad̄yñykemy.

¹¹ Jesuisi Kristu juhumana wese heka rare, inyō tiile tarasadu wahe ijō manaõ teròwymy ri-

tidiȏtyhy.

¹² Ibutumy juhumanatyre-ki relerer. Ijõ womati týrýrhýký, ijõ prata-di ijõ manatýny-di, ijõ òwòru-di, ijõ ötetí-di, ijõ horeru-di.

¹³ Kia txuu Kristu txu wahe riteòsinykre aõdibo sohoji sohoji raaõmysdýymyhýre heòty dori riuri-hixinanykre. Aõhebo iny rotýñnymyhýreki.

¹⁴ Juhumanatyre-ki iny aõmydýýna rýikeki, tii uri iwahisidýýnana ritakre.

¹⁵ Iny aõmydýýna rasókeki tii ròõnodýýkre. Ihäre tahe tarasana ritakre heòtyroobymy wahe.

¹⁶ Kaiboho Deuxu heto wesemy toitemahä. Teeryôte aõbo. Deuxu Tyytybytyhy heka aworeny-ki rasýñnymyhýre.

¹⁷ Inyõ Deuxu heto wesemy rahukeki, Deuxu tii rihukre, Deuxuheto dori rare. Kia tahe kaiboho toite Deuxu heto lytytyhy rare, ihõrõtyhy wahe.

¹⁸ Ixi itxenadýýõmy, inyõ bedeerymy ixi-di rõhõtinykeki, raitxýteke tai tahe bedeery inatyhy-ki rareke.

¹⁹ Kabede bede eryna tahe Deuxu dee itxýtena rare. Kia Ritidýýna-ki tahe roire: —Bede erynadu tyhy tabedeerydýýna-ki Deuxu-ò ròõnodýýre.

²⁰ Ijõ Ritidýýna-ki roire: —Wanyrý, bede erydu rayky rieryre. Kia raykywi aõ aõkõ rare, rybetyhy aõkõ.

²¹ Iny aõmydýýnana-di ixiwowydydýýõmy, ibutu dori ahõrõ rare.

²² Paulo, Apòlo, Pedro, bede, umy, rubu, aõmydýýna wijina, aõmydýýna bede kanakre, ibutumy ahõrõ rare.

²³ Kaiboho Kristu hõrõ toite. Kristu Deuxu hõrõ rare.

4

¹ Inyboho Deuxu deòdu roire, ibutumy idi mohõtinybenyke tii inykiren y ihÿre. Inyboho dori Deuxu aõmydÿñana erykõdu tÿnydÿñdu roire.

² Deuxu tÿnydÿñdu òbitihyky rarekemy.

³ Wadi rôhõtinykeki awimy aõbo ibinamy aõbo kia tahe wadee aõ aõkõ rare. Aõbo dohodÿñ tÿnydÿñdu mahãdu wadi rohõtinyke kia wadee aõkõhykyre. Jiarÿ tahe ixi-di dehumy rahõtinyõhyymahãre.

⁴ Jiarÿ reeryõre inyõ aõbinamy wadee rexiwonyke warayky wadee òbiti rare. Tahe ihãrele òbitimy iko-ki rare. Wanryrÿ tahe wadi timy rôhõtinyke.

⁵ Kia tahe wiji idi timy nohõtiõmy. Jesuisi nonanako-ki. Tii tahe kanakreu, ibutumy wasimy aõ rÿira ritÿnynykre, ibutumy iny raykymy rÿira ritÿnynykre. Kia txule ibutumy iny tabedeòby ritakre Deuxu-ribi.

⁶ Kia aõna aõna wawese riwawesenanyreri. Apòlo wese tule rewesenanyreri. Kaiboho dori bierybenykyemy kia: ierysydÿñrenyõmy aõbo iritidÿñnawo-ki ihoõre. Kia wese keki, ijõ tÿnydÿñdu ijõ ratyre ryiõtyhy.

⁷ Mobo iny wiribi iwitxiram y ihÿre. Aõbohe akire Deuxule aõwiwi adee riõre. Ibutumy iribi testateki tahe aõhererekibo axiwedere.

⁸ Kaiboho ibutumy aõ ijõdire. Tatyhytenyte, iòlò wesemy taditehemynyte iny arawiõhenanyrenyõre. Wadee awire kaiboho iòlomy ahãtenyte. Tai jiarÿboho awana ariòlonykre.

⁹ Kiamyre òsana. Deuxu dee heka inyboho deòdÿñna mahãdu rurukrerke mahãdu roire ibu-

tuko-txi, ÿjuko-txi, hābukò-txi.

¹⁰ Kristu òraru-ki itxÿtewesemy jiarÿboho roire. Kaiboho Kristu erydure riki. Jiarÿboho warurukörenyre. Kaiboho orarudirenrye jiarÿboho inyõ waluurenryõre. Kaiboho tahe ibutu luuna toite.

¹¹ Ihãre tahe wiji ramamy, bemomomy, tykyõmy rekoamyhÿre. Tule sÿywisdÿÿna rÿiõre. Tule jiarÿboho wahawã òbiti ihokõre.

¹² Ihãre inyboho naaõmysÿdÿÿmyhÿde iny debò-di irukemy. Inyõ inydeereny aõbinamy rarybekeki, awilemy inyboho rirawyònomyhÿre. Inyõ aõsirahakÿle inydee riwinykeki, aõmy rybeõmyke.

¹³ Rybebinamy inyboho dee reakeki, ihãrele Deuxumy tamy rarybemyhÿre. Rÿnysityby wese inydirenry tiiboho retehemyhÿre, ijese ijese weseemy.

¹⁴ Kia ròritidÿÿreri aixÿrudÿÿrenemy aõkõ, tahe wiòhedÿÿdumy retirÿreri binadÿÿna lau, iwese intybyõ tariore rierynanyre wese.

¹⁵ Tahe sôwemy Kristu-ki bede erydÿÿdu rÿire. Sôwemy aõkõ bobohomy rÿirenrye. Kristumy heka jiarÿ sohojile borenumy rare. Rybewihikÿ erysyna-di dori borenumy râire.

¹⁶ Kia dori kaiboho wawesemy boibekemy adirenry watxireri.

¹⁷ Tai Tximòtxi reteònyre adeereny. Tii wariore luu wesemy ratxire. Tii òbiti rare Wanyrÿ-ò. Tai watxi õhõtireny reake iwese Jesuisi Kristury wese rariamyhÿreki, tule iwese reerynanyre wese ibutu dohodÿÿna hetowo-ki.

¹⁸ Inyõ ixiwowydymy ixidi rôhõtinomyhÿ iwese arura-ò araõreki.

¹⁹ Wanyrÿdeewikeki arakre wylemy aroraren-y-ò. Tai arierykre ixiwowydymy nohõtidu irybe sohojile aõkõ arierykre, aõhebo rotÿnyre tule arierykre.

²⁰ Deuxu òlõna heka rybe sohojile aõkõ rare, rurutyhy heka rare.

²¹ Aõbo tahe awityhyre òhòte-di adehemyny aõbo, ada luuna-di adehemyny aõbo?

5

¹ Dohodÿna mahãduy-ki òrarutyhy-di riki toite kia tahe rare: hãbuõ heka tybyhãwytyby-wana roire. Kia òraru tahe ityhydÿdukõdu mahãdu riõludunyõhyymyhÿre.

² Kia hyyle ixi-di aõ aõkõ tõhõtinymyhyte. Aõhererekibo bede teòtiinyõtenyte tahinyõmy idi texitõenyõhytenyte. Hãbu kia riwinyre, ityhydÿdu mahãduy-ribi biõlõdÿnyke.

³ Jiarÿ akyreny-ki watxiõrerihãre, tahe warybetytyby awanareny ratxireri, iwese jiarÿ awana ratximyhÿre wesele. Tahe wadohodÿna ariwahinskyre kahãbumy ibinamy riwinyremy. Tahe ityhydÿdu ributunykeu,

⁴ warybetytyby akirenry rÿireu, Jesuisi Kristu ruru akirenry rÿireu, kahãbu Satanasi-ò biwahinybenyke.

⁵ Tai kahãbu umy Satanasi-ò biwahinybenyke itytytyby tahe rahenykre Wanyrÿ Jesuisi kia nonanatxu-u.

⁶ Arybe iximy wydy awi aõkõ rare. Taho-laõtenyte aõbo kia rybe-ò; iuri ibutere paõ widÿyna sõwemy rauridÿra uridÿyna heka òraru wese heka rare.

⁷ Idi behubenyke iuri hitxina-di, tahe paõ iuriõmy rÿirekre wese boibekemy òbitimy, Kristu tule budõeni xiwedÿýna wesemy inydeereny rurure, iny Pascoarený worana bedehesi dorihe rarÿýnemy rare.

⁸ Tai tahe ixena roxina rikiwinyrenyke. Paõ iuri-di ryiõmy rakatximyhÿreny. Kia uri paõ òraruihetxina wese rare. Paõ tÿmyra, òbitire, inatyhyre, tii rikiyrenyke. Kia tahe rare òbiti widÿýna wahe.

⁹ Adeereny watyyriti rewahinyre òrarudu mahãdu roo-ki risiõmy, òtadu mahãdu-wana boiõkemy.

¹⁰ Ibutumy òrarudu mahãdu-ò aõkõ adeereny rarybere. Iny ibina mahãdu, wasidu mahãdu, Deuxutyhy luukõdu mahãdu. Kia-wana noõrenemykeki, bede-ribi ihyyle bexihitxinyke.

¹¹ Wiji watyyriti kia wese rewahinyre. Ityhydÿýduy-txi ròtedu òrarudu rarehyykeki, kia roo-ki risiõmy tule iny ibina mahãdu, Deuxutyhy luukõdu, ujõmomy rybedu, wasidu, axaxa momodu, kia mahãdu-wana tahe byreõmy.

¹² Ityhydÿýdukõdu mahãdu ywisidÿýdu aõkõ jiarÿ rare.

¹³ Deuxu dohodÿýdukõdu mahãdu hitxidÿýdu rarekre. Deuxu Ryberiti-ki roire: —Òrarudu ay-ribi biòlòdÿýnyke.

6

¹ Iny ityhydÿýduõ widee raurenanykeki, aõbohe awire? Erysydu-ò rikidy aõbo ada ityhydÿýdu mahãdu-ò rybeke aõbo? Uritere ityhydÿýduôle marybekre.

² Ityhydÿýdu mahãdu bede bede mahãdu ierysydÿýkre. Kia teerytenyõta aõbo. Ityhydÿýdu mahãdu bede bede mahãdu ierysydÿýkeki, aõna aõna iyja tahe teeryõtenyte timy rasÿdÿýnykemy.

³ Tahe inyboho ÿju aõmydÿýnana rikieryrenykre. Kiakeki iratyre kabede aõmydÿýnana rakieryrenyhyke.

⁴ Erysydÿýnana ijõdikeki, aõherekibo erysydu ityhydÿýdukõdu-ò radymyhÿre. Ityhydÿýdule aõtxi awire.

⁵ Kia heka adeereny ixÿruna rare. Hãbu erysydu ityhydÿýdu mahãduy-ki ratxiõre aõbo ierysydÿý-ki.

⁶ Erysydü ijõdihãre ta ityhydÿýdu seriore wii ridyke aõbo ityhydÿýdukõdu erysydu-ò, kia awiõre.

⁷ Ityhydÿýdu wii ridykeki, kia tahe iaõ bede eryõmy rare. Inyõ adeereny aõmy rotÿýnykeki, urile tahe aõhõkýmy rotÿýnykre. Kia heka Inyryrÿ-ò òbitire.

⁸ Kaiboho ityhydÿýdu hãre aõhõkýmy wii tesÿnymahãtenyte.

⁹ Òrarudu mahãduõ-ò, Deuxu Iòlõna uri riwahiõtyhy. Kia teeryõtenyte, iny ywimynoduõ, Deuxutyhy luukõdu, wiriorese-ò òtadu, hãbu hãwyy wese rexiwahinymyhÿre ijõ hãbu-ò.

¹⁰ wasidu, ixidee imynymy nohõtidu, axaxamomodu, jei jeimy rybedu, inywitxira aõmydÿýnana wydydu, kia-ò Deuxu Iòlõna uri rawahiõtyhy.

¹¹ Kaiboho heka juhu kia wese toite. Wiji tahe iny Iòlò Jesuisi Kristu, anasuhode, anaixãwidinyde anatade Deuxu Tyytybytyhy-di.

¹² Ibutumy ariwinyke ixidee wikeki ibutumy aõmydÿýnana tahe iwidÿý awiõre. Ibutumy

arotŷnyke ixidee wikeki, aõ aõkõ tahe waumy-di rarekemy raremyhŷ.

¹³ Rŷsŷnaheka weryri-ò ralòmyhŷ kia-ò heka ihŷmyhŷre. Kia heka Deuxu wiwanale rahukre ikonana-ò. Umy heka òraru-ò sohojile aõkõ rŷire. Deuxu umydikemy dorihe riwinyre.

¹⁴ Deuxu Inynyrŷ riixixanyre rubu-ribi. Tule iny kidiixixanykre taruru-di.

¹⁵ Iny umy heka Kristu rareasa rare. Kia aõbo teerytenyõte? Kabe Kristu rareasa aderana-wana rabutukre, aõkõrehe.

¹⁶ Inyõ hãbu aderana-wana roikeki, sohoji umyhyyle wiwana roireke. Kia teerytenyõte aõbo? Kia Tyyriti Iritina-ki roimyhŷre, hãbu hawyy-wana sohoji umyhyyle wiwana roireke.

¹⁷ Moo Wanyrŷ-wana ributunykeki, sohoji Deuxu Tyytybyle rareke.

¹⁸ Òraru-ribi teorehemy atximyhŷbenyke Ijõ òraru inyõ riwinykeki umywo-ribi nodu aõkõ rare. Òta òta òraru tahe inyõ riwinykeki, kia ixiumy òludu òraru-di reake.

¹⁹ Aumy Deuxu Tyytybytyhysŷ rare. Kia aõbo teeryõte? Deuxu rexiwahinyre awo-ki rasŷnyhyymy rarekremy.

²⁰ Kaiboho aumywedu aõkõ atxitenyteri. Jesuisi Kristu adee rurureki. Tii òwynihikŷ-di anadyde, Kia tahe aumyreny-ki Deuxu-ò beàlàbenyke, òbitimy bexisŷnyke aumyreny-di.

7

¹ Atyyriti dŷraxy rerawyònyrer. Kia rare: hãbu hawyy-ò aderexiõhyykeki, kia heka awire.

² Hābu tahāwydihyyle rareke, tule hāwyy tahābudihiyyle rareke òta òta òraru dori sōwerekī.

³ Hābu tahāwyy-ò umy wahisidŷŷna tamy ri-wahinyke. Hāwyy tahābu-ò umy wahisidŷŷna ri-wahinyke.

⁴ Hāwyy taumywedu aõkõ rare, ihābu iwedure. Tule hābu taumywedu aõkõ rare. Ihāwyy iwedure.

⁵ Wiòmysadŷŷõmy. Urile rexitòenykemy aõutxu-ò wii riòmysanykre. Urile ixideewimy wiwana ratxike. Idi wiwana roikre Satanasi riixiranyheny bededŷŷnana riijereki.

⁶ Kia warybe bede ywina aõkõ rare. Urile wadohodŷŷna rare. Adee awikeki, tuu bityhyntybenykemy.

⁷ Ibutumy hābu wawese rŷirakeki, awire. Iny sohoji sohoji tahe, Deuxu bede ywisidŷŷna tamy riwahinyra ijõ wiribi lahitxi ihŷre.

⁸ Ixihy mahādu-ò wytese mahādu-ò wadohodŷŷna rewahinyre: wawese hyy rŷirakeki, awire.

⁹ Ixiweduoõkeki, tahe boikre, tii arasahyy mabekelau.

¹⁰⁻¹¹ Hābu hāwyymy heridu-ò warybe rewahinyra, tahe warybe aõkõ rare, Wanryrÿ rybe. Kia rare: Hāwyy uritere tahābu ririõhykye. Hāwyyõ tahābu-ribi rexihitxinykeki, ijõ-wana roiõke ada tahābuwanale ixypyby roike. Tule hābu uritere tahāwyy risiõmy.

¹² Ijõ-ò warybe rewahinyra Wanryrÿ rybemy aõkõ: Ityhydŷŷdu seriore ihāwyy ityhydŷŷdukõdukeki, uritere iatysyõmy hāwyy tii-wana rarekemy ratximyhyreki.

¹³ Hāwyy ityhydŷŷdu ihābu ityhydŷŷdukõdukeki,

tule uritere iatysyõmy tahãwyy-wana rarekemy ratximyhÿreki.

14 Hãwyy dori ta hãbu ityhydÿðukõdu riòbitinymyhÿre rityhydÿñnymyhÿ tii-wana ratximyhÿreki. Hãwyy ityhydÿðukõdu iwesele ta hãbu risÿnyre. Aõkõkeki ariore ityhydÿðukõdumy raremyhÿ. Ka tahe rityhynyrori.

15 Ityhydÿðukõdu resekeki ixinamy rake. Kia wesekeki, ityhydÿðu ritaamy aõkõ ihÿre. Kai-boho ywina-di boibekemy Deuxu ratximyhÿre.

16 Hãwyy, teeryte ta hãbu rityhynykre aõbo, ada aõkõre aõbo? Aõkõ, teeryõte.

17 Iwese Deuxu iny sohoji sohoji rihitxihitxinyre wese, boibemahäke. Iwese atximahätenyte wese Deuxu anatadenydeu kia wese boibeke. Kiamy heka reerynanymahäre ibutumy dohodÿñna-ki.

18 Inyõ notyky resyna-di bityhynykeki, kaweselemy mabeke. Inyõ õtyky resyna-di aõkõ bityhynykeki, juhuu tatemahã wese mabeke, notyky resydÿñõmy.

19 Notykyresy aõ aõkõ rare, ityky resykõ tule aõ aõkõ rare. Deuxu bede ywina ywidÿñna, kia heka aõ wihiñõ rare.

20-21 Iwese Deuxu ibutumy iny ditade wese, juhu widÿñalemy mabeke. Deòdumy aõbo tetyhynyte, tahe tuhyymy mabeke. Awedudeewimy bexihukeki tahe, idi make araokorore-ribi bohonykeki, tahe make.

22-23 Deòduõ-ò Deuxu ritakemy rarybekeki, tahe rityhynykeki, tii raòkòrò-ribi rohonyra Deuxu rue-ò òkresyõ mahãdu rityhynyrenykeki, tiiboho deòdu roire. Deuxu aradyra òwyhykÿ-di tai tahe hãbu deòdumy aõkõ boibeke.

24 Ityhydÿýdu seriore, iwese atximahâte wese adee tarasanamy Deuxu rarybereu, kia wesele boibeke.

25 Ijadòma-ò bede ywinamy Wanyrÿ Deuxu tarybe diwahinyõde. Ihãrele wadohodÿýna adee ariwahinykre kialemy. Deuxu dori tatõenamy riwaòbitinyre.

26 Aõhebo kowa rotÿýnyre, awi aõkõ rare. Kia tahe aratohonykre: Iwese iny ratximyhÿre wese-hyy, boibeke. Tii tahe wadee awire.

27 Kai aõbo hãwyymy heridu tate. Tahe ixihitxidÿýmy nohõtiõmy. Kai aõbo hãwyymy heridu aõkõ tate. Tahe hãwyymy herimy nohõtiõmy.

28 Tahe hãwy-wana boikeki. Tii òraruna aõkõ rare. Tule ijadòma roiukeki tule òraruna aõkõ rare. Ibutu iny heridu iaõmydÿý-ki aõhõkýmy rotÿýnyrenyke. Ilau jiarÿ adeereny rarybere inyõ aõhõkýmy rotÿýnyheny.

29 Bededÿýnana he iòhòre. Tai tahe adee rarybere waserioreboho, inyõ heridu ixihyno wese ratxikemy.

30 Iny bedewomy ratxirerí, ixibedewodÿý-ribi tõhõti rosake. Iny deysamy ratxirerí, deysa-ribi nohõti rosake. Inyõ aõ riwymyhÿré, ihokõ wese rotÿýnyke.

31 Kabede aõna aõna kai bierysynanykeki iwese ierysydÿýõmy bisýnyke. Kia aõna aõna ibutumy ituekre. Bededÿýnanahe aõwesele rexihukre.

32 Ixiraõmy ahãbenyke, kiamy tahe adee watxiwãhãre. Inyõ heridu aõkõ Deuxu aõmydÿýna riywymyhÿke, iwese Deuxudeewimy ratximyhÿkemy.

33 Iny heridu heka bede aõmydýýna riywinymyhyre, iwese tahãwydeewimy ratximyhýkemy.

34 Kiamy rihitxinyre. Hãwyy tule heridu aõkõ Deuxu aõmydýýna riywinymyhyre taumy Deuxu Tyytybytyhy òbitidýýmy. Hãwyy heridu tahe bede aõmydýýna-di rõhõtinymyhyre tahãbudeewimy riywinykemy.

35 Kia aratohodýýnyra adeerenywikremy. Kai-boho arataaõtyhy. Urile anawiòhenanymahâde Deuxu iòhòmyhyreki. Iòkõramy ibutumy arahenyrenykemy watxiwâhâre.

36 Ijadòma tibiedýýdu tatibiena-õ òbitimy aõkõ risýnymy rexinohõtinymyhyre. Ijadòma tahãbumy herina bede-ò rehemynyre. Tahe tatibiedýýna-di inyõ-wana roikemy idi ihýre, ixinamy roike. Kia òraruna aõkõ rare.

37 Weryrybò heriõkemy rarurunykeki, tii tahe awire. Tii dori irurudire iheridýýnyke heny. Tii ixiumy wedu rare.

38 Tahe riheridýýnykeki, tii awire. Tule riheridýýnyõkeki, iratyretyhy awire.

39 Hãwyy hãbu-wana rýihyyke hãbu irumy. Rurukeu tahe hãwyy aõtxile roike. Urile Wanyrõ Deuxudeewimy.

40 Tahe wytetesetyhymy ratxihyykeki, teysamy rýikre. Tuheka jiarõ rahõtinxirereri. Deuxu Tyytybytyhy wawo-ki ratxirerimy idi rahõtinxirereri.

8

1 Katahe adeereny ararybekre: Suritxoo-ò rýsýna xiwedýýnamy. Inyboho ibutumy bedeery

roire. Bede ery iny aõnityhymy rixinohõtinyre. Luuna tahe inywiohedõyõdure.

² Inyõ aõerysydumy rexinohõtinykeki tii aõwihikõ
rieryõre.

³ Inyõ tahe Deuxu luukeki, Deuxu tii
rierymyhõre.

⁴ Kaa rãsõna suritxoo-ò xiwemy rawahimyhõre.
Kia tahe aritõnynykre. Inyboho rieryrenyre
suritxoo aõ aõkõ rare. Sohojihyy heka Deuxu
rare.

⁵ Iny deauxu aõ òta òtalemy rininimyhõre biu-ki,
bede-ki. Iwese deauxu sõwemy ihõre wese wedu
sõwe rare.

⁶ Inydeereny Deuxu sohojile rare. Inytybyreny.
Tii ibutu aõna aõna riwinyre. Tamy inyboho roire.
Tule inydeereny Wanyrõ sohojile rare, Jesuisi
Kristu. Tii ibutu widõyõdure. Tii ratximyhõre xiery
inyboho ratximyhõrenyre. Tamy inyboho roire.

⁷ Tahe ibutumy kia iny rieryõre. Iny sõwemy
suritxoo iny reòwarimy rãira. Tii riki ixiwenadumy
riroxikeki, tai òraruna tuu relemyhõre.

⁸ Rãsõna aõkõ riwatyhennyrenyra Deuxu-ò.
Tai roxiheny rãire. Rikirãsõrenyõkeki,
rikiõnonyrenyõtyhy. Rikirãsõrenykeki, aõ
rikitarenyõtyhy.

⁹⁻¹⁰ Bexiebenyke. Urile ityhydõyõdu aokõdu ix-
ihe-ki iatysyõmy, aurihixinahe-ki. Suritxoo het-
owo-ki inyõ umy robikeki teroxiterimy, tii tule ijõ
rãsõmy rexiwonyre, xiwe rãsõmy.

¹¹ Tai tahe aõraru-ki aseriõre atyhyna-ki
òraruna-txi resekre. Tamy Kristu tarasamy rurure.

¹² Kiamy ityhydõyõdu seriõre-ò taõrarunyteki, tule
Kristu-ò texiõrarunyte.

13 Tai rŷsŷna òraru-ki ityhydŷŷ-ki waseriore òraruna-txi resekeki, jiarŷ kia rŷsŷna ariroxiôtyhy, waseriore òraru-ki.

9

1 Jiarŷ adeereny rexihyyymy watxiwâhâre. Jesusi-isi teòdŷŷnamy jiarŷ watxiwâhâre. Jesuisimy, Innyryrenymy rabiôremy tahôtinymahâtenyte aõkõ, Jesuisimy rabire. Waõraru-ki kaiboho ityhydŷŷdumy toite. Deuxu dee waõmysŷdŷŷ òraru-ki ayreny-ki.

2 Inywitxiraõ-ò òsana Deuxu deòdŷŷnakõmy watxiwâhâre. Adeereny tahe inatyhymy Deuxu teòdŷŷnamy wâhâre kaiboho dori wateòdŷŷna urihixinamy ahâtenyte Deuxu dee.

3 Kia tahe warawyòdŷŷna rare iny witxiraõ-ò:

4-5 Jiarŷ ariroxikeki, ariõkeki, tai aõkõhe awilere. Ityhydŷŷdu hâwyŷ-wana, wawana aridykekõ aõbo awileke. Kawese ibutumy Deuxu teòdŷŷna mahâdu rotŷŷmyhŷre, tule Jesuisi seriore, tule Pedro.

6 Jiarŷ, Banabewanahyyle raaõmysŷdŷŷwâhâre iny aõreny tarasanamy. Kia rîkirirenypeki, awikeki, aõbo.

7 Inyõ aõbina-ò rakeki, ta aõ aõbo riòwynyke? Aõkõre. Inyõ oworumy uva bederaty ribrónyke-wana, bederatyõ aõbo ritoleke. Inatyhymy inyõ teôte asi-ò riyrubunymyhykeki, ihowŷsymy aõbo riõmyhŷke? Kohe, riõmyhŷke.

8 Kabexe hâbu wese aõbo jiarŷ rarybereri? Tule tahe bede ywina tyyriti aõbo riritinymy rŷimyhŷre.

9 Moisesi bede ywina ritidŷŷna-ki rŷimyhŷre: –Broreniry itaaõmyhŷ maixõmo tyre

rariamy risymyhȳre. Deuxu aõbo broreni riwotõenymyhȳre. Aõkõre.

¹⁰ Tahe waõrarurenky-ki aõbo kia rarybere. Kohe. Inyõ ròbròmyhȳre, iyremy ritakemy rõhõtinymyhȳre. Tule inyõ riõròmyhȳre, ijõõ ixidee ritakemy rõhõtinymyhȳre.

¹¹ Deuxu Tyytybytyhy aõmydõýnanamy adeereny anaerynanykeki, idi aõna aõna aribirený aritaleke, aõbo? Kia aõnityhyre aõbo?

¹² Iny witxira aõ aribi ritake-wana, jiarõyboho iratyre iu arõtarenykemy arotõýnyrenyke. Tahe tiu ròtaõhyyre. Deuxu Rybewihiký tõnydõýna arïokòrõõtyhy. Tai ibutumy aõ witxira witxira riõludunywãhãre.

¹³ Dohodõýna heto deòdu irysyna ritamyhȳre dohodõýna heto-ribi. Xiwe dinodu aõ rõsõna ritamyhȳre xiwena-ribi.

¹⁴ Kia wese Deuxu rarybere; inyõ Rybewihiký ritõnynykeki, ibutumy aõmy reamyhȳre ritamyhȳre, Rybewihiký aõmysõdõýbro-ribi.

¹⁵ Tahe jiarõ aõ aribi retaõhyyre tule kia reritinyrerri aõ aritakemy aõkõ aribirený. Warybe inyõ riõnonykemy aõkõ watxiwãhãre iko-ki tahe arurukre.

¹⁶ Jiarõ Rybewihiký retõnynymahãre, rexierymahãre dori aritõnydõýke. Kia heka aõhõký aõkõ waloosõnadikemy rare. Rybe aritõnynyõkeki, heka aõbinatyhyõ wadee kanake inyhe.

¹⁷ Ixidee wimy Rybe aritõnynymyhȳkeki, tai ki aritakre. Ixideewimy aõkõ aritõnynyke-wana, ihãrele tahe itõnydõýmy iwahisidõýna wadee roire.

¹⁸ Kiake-wana, timybo wawahidõýna ihãyre. Kia heka rare. Rybewihiký tõnydõý-ò

arexiòwynyôtyhy. Aõbo inatyhymy wahõrõre, retaõhyywâhãre.

¹⁹ Jiarý inydeòdumy aõkõ rarehyywâhã. Tahe iximy rexideòdunyre sõwemy iny òraru-ribi aritakemy.

²⁰ Judeu mahãdu-ò judeu wesemy jiarý rexisýnyre, judeu mahãduõ dori òraru-ribi aritakemy idi watxireri. Moisesi bede ywina yrubudýýdu mahãdu dee ixiwesemy rexisýnyre iõraru-ribi dori aritakemy. Urile jiarý kia bede ywiny rubudýýna aõkõ rare.

²¹ Bede ywina aõkõ mahãdu dee ixiwesemy rexisýnyre. Urile Deuxu bede ywina dire jiarý Kristu bede ywina yrubudýýdu jiarý watxiwâhãre. Kia iõraru-ribi aritakemy jiarý rexisýnyre.

²² Irurukõdu mahãdu-ò waruru aõkõ wesemy rexisýnyre, irurukõdu mahãduõ ritakemy. Ibutu iny deewesemy rexisýnymy rarewâhã, aõtxile tii-bohoõ aritakemy iõraruna-ribi.

²³ Ibutumy rewinyre, Rybewihiký dee iwiòhedýýdukemy ixi-di wâhãre.

²⁴ Ijarana ròhonykeu ijaramy ijaranadu sohofile ròhonyra. Tiile wahidýýna ritake. Kaiboho mai-jarenybenyke tii bitakemy.

²⁵ Ibutumy ijaradu ixidi rorenymyhýre aõikõkõmy rexierynanymyhýre. Kia riwinymyhý wahidýýna ritakemy. Kia wahidýýna retybykre. Inydee wahidýýna tahe retybyôtyhy.

²⁶ Jiarý kawesemy raijaranyre aõ aritakemy. Axio ijesumy resuwâhãre yhyle rehetenyreri wese aõkõ.

²⁷ Waumy-di ròrenyhyywâhãre. Wadeòdu wesemy waumy resýnyre. Tai dori resýnyre. Jiarý

inyõ-ò Rybewiwihikõ aritñnynykeki, ywimy de-hudu wesemy aõkõ arareke, adehuky-ribi riwata lau.

10

¹ Boholabenyke weseriore ityhydõõdu mahãdu. Intybyreny kia biuwetyky nonoe rawo-di roimyhõ. Tule ahobesõhõkõ rawo-di reurõrenyre.

² Moisesi, iwedu, ibutumy aho-di nonoe-di rexisebenyre. Tai iwedu inatyhymy rityhynyrenyre.

³ Deuxu Tytytyby rÿsÿna sohojile wiwese wesele ibutumy rirÿsÿre.

⁴⁻⁶ Deuxu Tyytybytyhy mona sohojile ihõre. Bee manay-ribi nadé. Mana tahe Kristuwese-lemy ihõmyhõre. Inynyrõ kiamy roiremyhõu. Deuxudeewimy aõkõ riwinymyhõre. Tai rurure bedero-ki. Kia tahe inydeereny bedeery urihix-iná erysydõõnamy ratxireri, inyboho-dori aõbina widõõna aõkõ rokohotinyrenykemy, iwese tiiboho riwinyre wese aõkõ.

⁷ Inyboho suritxoo tyhydõõdukõmy rokoireke iwese ijõ mahãdu tuu rerinanymyhõre wese kõkremy. Ritina-ki roimyhõre: —Tiiboho ronymyhõre riroxikemy, riõkemy. Tahe ritamanyrenyre risinykremy.

⁸ Tule òta òtamys rokotõõnyrenyõke iwese tii ri-winyre wese —tai 23.000 iny rurure sohojitzu-u.

⁹ Deuxu urihixirenyõmyke, iwese tii riwinyre wese. Tai rururenyre hemylala jurutana-ki.

¹⁰ Iburaõmyke iwese tii ribuarenyre wese. Tai rubudõõdu rirubunyre, Rubu Ÿju wahe.

11 Kia tahe bede ery urihixidŷña erysyna inydeereny ratxireri. Riritinymyhŷre iny bede erynarenemy. Bededŷñana konana-ò iòhòmy inyboho roire.

12 Tahe inyõ òbitimy rŷimy rôhôtinykeki, tii rexijemy ratxike reseke lau.

13 Ixirana isirare inydee rehemynyôtyhy rikiòludunyôtyhy. Deuxu awi rare. Riatyôtyhy iòlududŷña-txi. Tii inydeereny ixirana-ribi ixitarasana riwahinyre. Iny rururený wesele ixirana rare. Tai rikiòludunyrenyeke.

14 Waluuna mahâdu, kaiboho suritxoo luuna-ribi bexiebeny.

15 Adeereny rarybere, kaboho dori abederyrenyre kai bedeerywesetyhymy toiteki. Mohôtinybenyke aõmybo rarybereridi.

16 Deysanamonahyna aõbo ityhydŷdu mahâdu wowydyna rare Kristu hâlubu wesemy tuu riõreki? Iny paõ riyreyrenyreu, Kristu umy wesemy aõbo rare? Inydee aõbo wowydyna rare?

17 Inyboho sôwe roire. Urile tahe paõ sohojihyy rare. Sohoji butunahyymy rare, paõ sohojiribile yre yre rarŷsŷreu, inyboho sohojilemy roire.

18 judeu ijoi-ò betehebenyke. Kia xiwe rirŷsŷrenyreki, xiweribile ritamyhŷre. Kia aõbo òbitire.

19 Timybo jiarŷ rarybereri? Rŷsŷna aõbo xiwenamy diwahinydeki, kia aõbo aõ rare ada ritxoo aõ aõbo rare.

20 Kiamy aõbohe jiarŷ rarybereri? Aõkõre, tuu aõkõ rarybereri. Urile, kia raxiwemyhŷre, diabo tyytyby-ò rare. Deuxu-ò aõkõ raxiwemyhŷre. Kai-boho diabo tyytybyõ-ò tamy bexijemy. Tii-wana

uritere noõmy.

21 Wanyrÿ monamy biõkeki, tai diabo monamy tule biõõke. Wanyrÿ roxi-ki biroxikreki, tule tai diabo rÿsÿna rÿsÿõmykre.

22 Deuxu aõbo iny kidihärudenykre. Inyboho aõbohe ityhyrenyre iratyre?

23 Aõwaxiny tuu botÿnyke. aõmydÿnana awire. Ihäre tahe awiõre. Aõmydÿnana ixidee wimy botÿnyke. Urile aõmydÿnana riwiõhenanayõhyre.

24 Uritere aaõmydÿnana sohojidile nohõtiõmy; tule inywitxira aõmydÿna-txi õhõti beake tai aõwiwhikÿmy tamy biwinykre.

25 Birõmyhÿke ibutumy aõ rÿimyhÿre meriadu-ki, nohõtiõmy aõbo raremyhÿmy.

26 Ibutu bede aõmydÿna Wanyrÿ wahidÿna rare inydeereny.

27 Ityhydÿdukõdu mahãduõ aratobinymy, kai makeki, biroxike ibutumy aõbo adee kidekre. Dÿraksiõmy araykywydyna òraru-ki.

28 Tahe adee rarybekiki; kia ritxoo xiwe rare. Irÿsÿõmy, kia hãbu raykywydyna òraru-ki tamy ibinare wahe.

29 Araykywydyna òraru-ki aõkõ jiarÿ rarybere, tahe iwitxira òrariki. Ijõ hãbu witxira rayky-di aõkõ aritõhõtinymyhÿke. Kia òsana inyõ rarybekre.

30 Deàlànadile jiarÿ arioxiwähäkeki, timybo inyõ ibinamy wamy rarybeke. Deuxu-ò dori rexideyly-dÿnyra.

31-32 Tai tahe, biroxibenyke-wana, biõbenykeki, aõmy botÿnykeki, ibutumy Deuxu wowydyna-ò botÿnyke. Inyõ atyhyna-di iatysyõmy, judeu mahãduõ-ò, judeukõdu mahãdu-ò, tule Deuxu ty-

hydŷŷduõ-ò.

³³ Ibutu dee rarurunywâhâre tamywikemy. Waaõmydŷŷnana sohojile aõkõ rahõtinywâhâre ibutu iny aõmydŷŷna dee rahõtintymahâre tarasadŷŷmy.

11

¹ Iwese jiarŷ Kristu wesemy watximyhŷre wese kaiboho wawesele boibekre.

² Ararybekre: –Kaiboho awirenyremy kaiboho dori iwese bede eryna araerynanyre wese ibutumy teyrubunymahâtenyte.

³ Tahe ijõmy araerynanykre. Kristu iratiwi ibutu hâbu ratyre rare. Hâbu tahe hâwyrrati ratyre rare. Tule Deuxu tahe Kristu ratiwi ratyre rare.

⁴ Hâbu rexitõenyreu, ritŷnynykeu tarahety-di, Kristu rityhynyõre.

⁵ Hâwyŷõ tahe rexitõenykeu, ritŷnynykeki tarahety-di aõkõ, tii tahâbu rityhynyõre. Tii dori tarade rasymyhŷre wese ratximyhŷre.

⁶ Hâwyŷõ tarade rihetynyõkeki, tii tarade ri-orokre. Hâwyŷ tarasylau raixŷrukeki, tahe tara rihetynykre.

⁷⁻⁹ Hâbu tara rihetynyõmyhŷkre dohodŷŷna heto-ki. Bera-ò tyytyby wesemy Deuxu dee hâbu rare. Deuxu dee hâbu rare. Hâwyŷ tahe hâbu dee-ki rare. Hâbu heka hâwyŷ-ribi aõkõ dori iwidŷŷ rare. Hâwyŷ tahe hâbu umy-ribi iwidŷŷ rare. Hâbu hâwyŷ dee aõkõ relere. Hâwyŷ tahe hâbu dee relere.

¹⁰ Tai tahe hâwyŷ tara riwòmyhŷke. Iu tahe hâbu rityhynymyhŷre ÿju òraru-ki.

11 Deuxu ityhydÿýduy-ki wiwesele wiweselemy ratximyhÿre. Häbu häwyy-di ratxikemy; häwyy häbu-di ratxikemy.

12 Iwese häwyy häbu-ribi relereu wese, häbu häwyy-ribi reamy raumynymyhÿre. Deuxu ibutumy riwinyre.

13 Kaiboho mohotinybenyke: Häwyy rexítöenyre, tarade rihetynyke, aõbo ada aõkõre aõbo?

14 Häbu iraderehemy rÿira, tarati rityhynyõmyhÿre tuu rÿira. Kiamy bede riwaerynanyrenyre.

15 Häwyy tahe irade rehemy rÿira ixiruxer-adÿýmy rÿira, hety wese tamy iò rarekremy wahe.

16 Inyõ iwitxiramy rexinohõtinykeki, tamy ararybekre, kia wese: Inyyreny-ki kia bede ywina rare ibutumy dohodÿýna heto-ki.

17 Aõwesebo botÿýnykremy adee ararybekre. Wadee awiõre iwese ahãtenyte wese kaiboho tebutunytenyteu, kia arawiõhenanyõhyre urile tahe arabinanythyrenyra.

18 Juhuu ararybekre timybo raholaremy: kai-boho texihitxinytenyte dohodÿýnaheto-ki, kia tahe retyhynyriõremy watxireri.

19 Wiribi bexihitxinybenykeki, tai iny òbiti rÿira bierybenykemy.

20 Bibutunymyhÿbenykeu, Inynyrÿ roxina aõkõ terÿsýmahãtenyte.

21 Ijõ detiteremy taroxina riwymyhÿre inywixirako-ki. Ijõ aõ rimyõmyhÿreki rama risamyhÿre. Ijõ tahe sôwetyhymy riõmy raitxýtemyhÿre.

22 Kai aõbo ahetoõre, tai biroximyhÿkemy, biõmahãkemy? Kia wese-ki Deuxu dohodÿýna heto

aõbo tetyhyntyõhymahãte. Iaõkõ rŷira mahãdu tule teixŷrudŷñymyhytenyte. Aõmybo ararybekre. Arawowydydŷñyrenykremy aõbo? Aõkõre. Tai arawowydydŷñyrenyõtyhy.

²³ Kia Inynyryrõ-ribi retare, tule aerynamy adeereny rewashinyre. Kia wahisidŷñnadyna txuu, Jesuisi Inynyryrõ orotxu rimyre.

²⁴ Rexitõenyredi, riòrõre, idi tahe rarybera:
—Kia heka waumy rare. Adeereny wahidŷñmy watxireri. Kia biwinymyhykreu, watxi õhõtireny reakemy.

²⁵ Tule riymyhŷre rahudi, tahe bemonam hyna rimyra, idi tahe rarybera:

—Kia heka wadeewimy Deuxu, iny-wana ratximyhŷre. Wahälubu òraru-ki kia riwinyre. Kia biõmahãbenykreu, aõu watxi õhõtireny reakemy.

²⁶ Tiubo paõ biymahãbenykreu, bemonam hyna-ribi biõmahãbenykreu, warubu rybe tetŷnynytenyteri idi addõsekreu.

²⁷ Tai inyõ õhõtiõmy riykeki-wana, riõkeki-wana, tii Jesuisi umymy hälubumy òraru-ki ratxireri.

²⁸ Sohoji sohoji taaõmydŷñnana-di rohõtinykre, idi tahe riymyhŷre, riõmyhykre.

²⁹ Inyõ Jesuisi umy-di röhõtinyõkeki, ixidee aõbinahakŷ kidiwynyke.

³⁰ Kia òraru-ki sõwemy binamy òhyyle toite, tule iny sõwemy rurumy rŷira.

³¹ Iny ixi-di rohõtinykeki, aõbinahakŷ rexirykemy, tahe iny rexiòbitinyke. Deuxu tai aõhõkŷmy rotŷñnyõtyhy.

³² Inynyryrõreny inyboho riòbitinymyhyre. Kiamy heka bede mahãdu-wana aõkõkeki, aõhõkŷmy

rotŷnyrenykre.

³³ Kiamy, waseriòreboho, roximy bibutunykreu, ijõ wii biraòbenykre.

³⁴ Inyõ rama risamy rŷikeki, taheto-ki riroxike tai rihuõmy rŷimyhŷkre Deuxu ywisidŷñna-ki. Adee arehemynykreu, ijõ kia aõna aõnamy arðerynanyrenykre.

12

¹ Deuxu Tyytybytyhy bede eryna witxira witxiramy adeereny ararybekre, araery-nanyrenykemy.

² Ityhydŷdukõdumy toitemahãu, aõõ aradyrenyre suritxoo rybeõhõkŷ-ò.

³ Tai arabedeerynryeri: Inyõ Deuxu Tyytybymy rarybemyhŷkeki, tii rarybeõtyhy: Jesuisi ibina rare. Tule inyõ uri rarybeõtyhy: Jesuisi Wanry rare. Tii Deuxu Tyytybytyhydile tuu rarybekre.

⁴ Deuxu Tyytyby bede eryna witxira witxira sõwemy rŷire. Deuxu sohojile tahe iwahidŷdu rare.

⁵ Aõmysŷdŷñwi-ribi lahitxi rare, tahe Inynry rare tamy rakaaoõmysŷdŷñnyke.

⁶ Aõmydŷñna wiribi lahitxi rare, tahe Deuxu sohojile ibutudŷdu rare. Tii iny-ò aõmysŷdŷñna widŷñna riwahinyre.

⁷ Sohoji sohoji tabedeeryna witxira witxira Deuxu Tyytybytyhy-ribi ritamyhŷre ibutu iny wiòhedŷñmy.

⁸⁻⁹ Inyõ-ò bede eryhykŷ wahidŷñmy ratxireri, Deuxu Tyytybytyhy iwahidŷñdure. Ijõ-ò tahe rybe bedeerydŷñ wahidŷñmy ratxireri, iwahidŷñdu tiile rare. Ijõ-ò tahe ityhydŷñtyhy-ki rarekemy.

Deuxu Tyytybytyhy iwahidŷŷdure. Ijõ-ò tahe, òhotibedumy rarekemy. Deuxu Tyytybytyhy risŷnyre rare.

¹⁰ Ijõ-ò tahe, bedeòby widŷŷdumy rarekemy, ijõ-ò rybe-di tŷnydŷŷdumy, ijõ Tyytyby erydumy, ijõ rybewitxiramy rarybekemy, ijõ rybe wiuròdŷŷdumy.

¹¹ Deuxu Tyytybytyhy sohojile tahe iwahidŷŷdu rare. Tii sohoji sohoji-ò riwahinymyhyre ixideewimy.

¹² Iny umy sohojihyy rare. Urile iaõmydŷŷnana sôwere. Kia wese ityhydŷŷdu rŷira ityhydŷŷdu mahâduy-ki, Kristu-ki iny sohojihyyre.

¹³ Sohoji sohoji mahâdu-ribi rabutura, ijõ judeu mahâdu-ribi, ijõ judeukôdu mahâdu-ribi, ijõ deòdu mahâdu-ribi, ijõ deòdukôdu mahâdu-ribi. Wiji tahe Deuxu Tyytybytyhy-di sohoji hõrõmy iny rŷire. Idi tahe inyboho tŷximy rŷire.

¹⁴ Umy dori sohoji aõmydŷŷnana-di aõkõ rare, sôwere tahe.

¹⁵ Inywa rarybekeki kia rarybekre òsana: jiarŷ umy aõmydŷŷnana aõkõ watxireri, debò aõkõ dori rare. Kia rarybekeki, ihãre ta umy aõmydŷŷnanaõlemy ratxireri.

¹⁶ Nohõti rarybekeki: rue aõkõ jiarŷ rare, tai dori umy aõmydŷŷna aõkõ rare, Kia rarybekeki, ihãre ta umy aõmydŷŷnanale ratxireri.

¹⁷ Ibutumy umy ruelemy ratxikeki, timybo rokoholarenykre. Ibutumy nohõtilemy ratxikeki, timybo rue rareke timybo robirenkyre.

¹⁸ Deuxu ibutumy aõ ritidire, titxibo ixideewimy rõhõtinyre.

¹⁹ Ibutumy aõmydõýnana wiweselehekõkeki, timybo raaõmysõdõýnyke?

²⁰ Inatyhymy aõmydõýnana sõwere. Umy tahe sohojilere.

²¹ Rue debò dee rarybeõtyhy: Kai aõ aõkõ tate. Tule ratiheka waò rybeõmy: Kaikõkeki wadee awike.

²² Kia kõnyhe. Aõ aõmydõýnana inydeereny iruruõmy aõmy aõkõ rõyre wese, tii aõwityhy rõyre.

²³ Tule aõbo inydee aõmy aõkõ rõira tamyhe woreke rõimyhõre iruxeramy aõkõ rare, iny woreke rõimyhõre.

²⁴ Aõbo inyumi-ki iruxeramy rare, kia uridõýõmy. Deuxu tahe umy aõmydõýnana ibutumy ributunyre. Tii aõ ibuturatyre rityhynyre.

²⁵ Kiawese alõreõmy umy-ki ibutumy umy aõmydõýnana wiwana raaõmysõdõýnymyhõre wii riwiõhenanymyhõre.

²⁶ Sohoji aõmydõýnana txubererekeki, iuhe rubererenyke. Ijõ teysakeki inyõ riwowydynykeki iuhe reysake.

²⁷ Boholabenyke, kaiboho Kristu umy mahãduõ toite. Ityhydõýdu sohoji sohoji heka umy aõmydõýnanaõ wese rare.

²⁸ Deuxu ityhydõýdu mahãduykile iny rihibitxinyre. Juhuu Jesuisi teõdõýdu mahãdu, ihewo-ribi Deuxu rybe tõnydõýdu mahãdu, idi ierydõýdu, aõwiwhikõ widõýdu, õhotibedu mahãdu, wiõhedõýdu, dinoduwedõýnadu, rybewitxira erysydumy.

²⁹ Ibutumy deõdu aõbo roire? Ibutumy tõnydõýdu aõbo roire? Ibutumy erydõýdure aõbo?

Ibutumy aõwiwhiký widýýdure aõbo? Aõkõre wii ihitxihitxire.

³⁰ Ibutumy ywisdidýý rieryre aõbo? Ibutumy rybe witzira rybedu aõbo? Ibutumy rybewitxira wiuròdýýdure aõbo? Aõkõre.

³¹ Tahe, eryna wiwhikýmy mynymy, atximyhýbenyke. Tahe ariteòsynykre tibo ryy.

13

¹ Ibutumy iny rybe witzira witzira arierykeki, ýju rybe adierykeki, kia tahe luuna-di aõkõkeki, jiarý aõwodýýna widýýna wesemy ararekre.

² Jiarý ibutumy Deuxu rybewahidýý eryna ijõdikeki, ibutumy bedeery ijõdikeki, hâwâlò iherina-ribi aritake watyhydýýna kiadikeki, tahe luuna-di aõkõkeki, aõ aõkõ watxireri.

³ Ibutumy waaõmydýýna iny aõkõ mahâdu-ò ariwahinykeki. Waumy Kristu Rybewihiký dee òraru-ki wòsikemy ariwahinykeki, tahe luuna ijoõkeki, kia heka aõkõweseleke.

⁴ Inyõ luunadikeki, ywimy rarekre, awimy rarekre, ihârukõmy rarekre, luunadikeki, ixityhydýýdukõmy rarekre.

⁵ Inyõ luunadikeki ihýkýhýkýmy aõkõ rarekre. Ixisohojidle aõkõ rôhõtinykre.

⁶ Òbitiõna-di deysaõmy, inatyhyle kedey sakre.

⁷ Moõ iluunadireki ibutumy aõhebo rotýýnykre, ibutumy rityhynykre, ibutumy riraòkre, ibutumy riõludunykre.

⁸ Luuna tiu itueõtyhy, tahe rybe týnydýýna aõutxumy ituekre, rybewitxiramy rybe ituekre, bede eryna erysynamy tule ituekre.

9 Inyboho iyrelemy rieryrenyre. Tule iyrelemy ritñynyre.

10 Aõutxumy tahe kia iyre rexihukre, ibutumy kanaerykre, kia hãbu òbiti tyhy kedehemynykeu, Kristu wahe.

11 Uladumy rarewãhãu uladu wesemy rarybere, uladu wesemy ixidi rarewãhã, uladu wesemy raykywydynanyra. Hãbumy relereu tahe, wauladumy nona rerire.

12 Wiji tahe inyboho robirenyre, iwese itxerenatñykowese-ki, kiatxuu tahe, wiòsanamy rokobirenyre. Katahe iny rieryrenyre txuraõ, kiatxu tahe, iwese tii inyboho dierydenyde wese rikieryrenyre.

13 Tahe inataõ aõmydõyna rÿire: ityhydõyna, iraròsôna, luuna. Ijõ ratyre tahe luuna rare.

14

1 Luuna-di boibeke ibutu ijõ ratyre. Tyytybytyhy erysyna bijebenyke. Iratyre bijebenyke Deuxu rybe tñyndõyna erydõyna.

2 Inyõheka rybe witxiramy rarybekeki, hãbu-ò aõkõ rarybereri. Deuxu-ò sohojile rarybere. Inyõ irybe rieryõre. Deuxu Tyytybytyhy rybe tii erydure.

3 Inyõ Deuxu rybemy rarybemyhÿreu, iny-ò rarybereri. Tai riwiòhenanymyhyre, riòbitinymyhyre, riteysanymyhyre.

4 Inyõ rybe witxiramy rarybereu, tiilehyy rexiwìòhenanymyhyre. Inyõ tahe rybe ritñynyke wana, dohodõyna mahãdu riwiòhenanyre.

5 Ibutumy rybe witxiramy rarybekeki, tii tahe wadee awire. Tahe ibutumy Deuxu

Rybewihikŷmy riernanykeki, kia iratyretyhy wadee awire. Deuxu rybe tŷnydŷña tahe, rybe witxiramy rybedu ratyre rare. Wiuròsòdŷñudile rybe witxiramy rarybeke dohodŷñdu mahâdu wiòhedŷñmy rarekemy.

⁶ Jiarŷ adeereny ararybekeki, rybewitxira-di. Tiwesebo arâwiòhenanyrenye. Urile bede erytŷmyra-di, erynatyhyhyky-di, inatyhyeryna-di araernanykeki, kia-di tahe arâwiòhenanykre.

⁷ Ka tahe wiudŷñna rare. Wyhyhykŷ jurònawesena ada rerotisõmo wiudŷñna kidiwiunykeki, tahe awimy riwiunyõke, timykibo iny rieryke aõbo riwiunyteri.

⁸ Tule jurònà òbitimy ritxurònnyõkeki, timykibo aõbinadu mahâdu rierykre aõbina-ò nomy rexiy-winykemy.

⁹ Kaiboho tule kiawesere. Inyõ arybe rieryõkeki, tiwesebo rieryke aõmybo tarybetenyteri. Kiawese dori yhydeele tarybetenyteri wese.

¹⁰ Inatyhymy sôwemy rybe witxira rŷire bede-ki, ibutumy tahe aõna aõnamy rybedu rarybere.

¹¹ Aõmybo rarybere arierykõkeki, rybedu dee jiarŷ iny witxira, rybewitxiraõ tamy rare, tule tii wadee rare.

¹² Kaiboho Deuxu Tyytybytyhy eryna teijetenyteri. Tai dohodŷñna mahâdu wiòhedŷñmy maru-runybenyke.

¹³ Inyõ rybe witxiramy rarybekeki, iòbitidŷñnamy rexítöenyke.

¹⁴ Rybe witxiramy arexitòenykeki, watyytybyle rexítöenyreri waraykywydyna-ò ralòõtyhy.

¹⁵ Tai tahe aõhebo arotŷñnykre? Watyytyby-di, warayky-di arexitòenyke. Idi watyytyby-di

warayky-di arawiunykre.

¹⁶ Kai atyytybyle-di texitòenymyhyteu, timykibo inyõ rierykemy? Idi rarybeke aixitòedÿna rexihuкеu. Tii dori arybe rieryõre.

¹⁷ Kai tahe inatyhymy awimy texitòenyte, tai tahe iny aõ rieryõhyre, idi riwiòhenanyôthy.

¹⁸ Deuxumy realàwähäre. Jiarÿ dori aratyrereny rybe witxiramy rarybemahäre.

¹⁹ Tahe dohodÿna mahädu-ò iruyre rybe eremy ierysynamy ararybeke ada sôwemy rybe eremy iwitxira rybemy anarybeki. Juhule wadée awityhyre ijõ ratyre-ki iny kiawese inatyhymy reerynanyre.

²⁰ Waityhydÿdu seriore uladu raykywesemy aõkõ bexiraykynymyhybenyke. Inyery bedeeryhykÿ wese maraykynybenyke. Aõibina erysynale uladu aõeryõ wesemy boibeke.

²¹ Bede Ywina tyyriti-ki kia rÿire: —Kia inydee, hâbu rybe witxira-di anarybekre. Ihäre ta warybe dee tiiboho roholarenÿokre. —Kiamy tahe Wanryÿ rarybere.

²² Inatyhymy tahe iwitxira rybe rybemy ityhydÿdu mahädu dee deòsina aõkõ rare. Kia ityhydÿdukõdu mahädu dee deòsina rare. Tule Deuxu rybe tñyndÿna ityhydÿdu mahädu-ò rare.

²³ Dohodÿna mahädu wii ributunykeu, rybewitxiramy rarybemyhyreki. Ityhydÿdukõdu mahädu ralòkeki, iny ierykõdu ralòkeki, timybo tii rôhôtinyke. taitxÿtetenyterilemy idi rôhôtinyke.

²⁴ Tahe ixityre ityhydÿdukõdu mahädu ralòkeki, tahe Deuxu rybemy rarybereriò, ralòkeu, tii rexierkyre òrarudumy rare, ibutumy aõwòmy roholare tarayky riixixanyke.

25 Aõbo tawo-ki riwòmy rÿimyhÿredi rexieremy ixi-di rôhôtinykre. Tai resekre tatiowomy Deuxu deälànamy reälàkremy. Tule rarybekre: — Inatyhymy Deuxu ayreny-ki ratxireri.

26 Aõhebo dohodÿyna-ki rokotÿnyrenykre waseriõreboho wii rikibutunyrenykreu. Kia heka rare: Inyõ wiuõmy kanawiunykre, ijõ tasÿ Deuxu rybe bede erydÿna kedeerynanykre, ijõ itÿnydÿnamy kanarybekre, ijõ rybewitxiramy rybena kanarybekre, ijõ iwiuròsòdÿnamy kanarybekre. Aõhebo botÿnybenyke ityhydÿdu wiòhedÿnamy rarekemy.

27 Inyõ rybewitxiramy rybemy ratxire riki, inatxi inataõlemy rarybeke, wihewomy, tule iwiuròsòdÿdulemy rarybekre.

28 Wiuròsôna ihoõkeki, rybeõlemy ronyke dohodÿna heto-ki. Ixiwanale Deuxu-di rôhôtinyre, rexitõenymy.

29 Urile inatxi, inataõlemy rybe tÿnydÿdumy rarybekre wana, ijomonadu mahãdu tahe irybe-di rôhôtinythyke timybo.

30 Ijõhonadu-ò itÿnydÿna rybemy ratxikeki, rybedu rexihudi rarybekre.

31 Ibutu dori Deuxu rybemy rarybekre, sohoji sohojimy. Tai ibutumy rierykre, reysakre.

32 Rybe tÿnydÿdu mahãdu rayky, tiile rexieremyhÿkre.

33 Deuxu tahe wimy uriuridÿdu aõkõ rare; tii tahe òbitina widÿdu rare. Ibutu ijõ dohodÿna heto-ki kia wesemy rare.

34 Hâwyi tahe dohodÿna-ki roholamy rÿimyhÿre rybeõhykymy tai aõwedumy aõkõ.

Ywilemy rŷirake iwese judeu bedeywidŷña roimyhŷre wese.

³⁵ Tŷraxinadikeki taheto-ki tahãbu-ò rŷraxike. Hâwyx dohodŷña-ki rarybemyhŷre heka ixŷruna rare.

³⁶ Timywese tahõtinytenye. Deuxu rybe aõbo aykyreny-ki ròhonyre ada kaiboho sohojile aõbo ijõdire.

³⁷ Inyõ rybe tŷnydŷdumy ixi-di rôhõtinykeki ada Deuxu Tyytybytyhy-ò wiòhedŷñamy rarekeki. Timybo rarybekre. Kia waryberiti heka Deuxu bede ywidŷña rierykre.

³⁸ Inyõ kia rityhynyõkeki, tii wile ratyhyõdŷõkre.

³⁹ Iribi tahe waseriore tŷnydŷdumy boibekemy atxibenyeke. Ixinamy rybewitxiramy iny rarybemyhŷke.

⁴⁰ Ibutumy aõhebo botŷnybenykre. Òbitilemy, ywilemy.

15

¹ Aõtxi õhõtireny araijaradŷñykre. Kia tahe rare. Rybewihikŷ iwese adeereny retŷnynyre wese, tetyhyntenyte wese, tule tetyhynyhy ahätenyte.

² Tai tahe tarasanawo-ki ahätenyte rybe teeryhy ahätenytekí iwese retŷnydŷñyre wese. Aõkõkeki aròtenareny aõtyhy aõkõ adeereny ihŷre.

³ Juhuutyhy adeereny retŷnynyre iwese raholare wesemy. Kia rare: Kristu iny òrarurený dee rurure. Kiamy heka ritidŷña roire.

⁴ Tule manã wabede-ò rahâluure, Inataõ txu idi rŷidi tahe, rubu-ribi rexixare, ritidŷña rarybere wese.

⁵ Rexideòsinyre Pedro dee, idi tahe waòinatxi mahädu dee.

⁶ Idi tahe 500 iny ratyre tuu robire. Kia iny ityhydýýdu seriore mahädu ibutumy rexibutunymyhýre Jesuisimy robire. Ijõ rurure kia butudýýnay-ribi, tahe ijõ irulemy ihýmyhýre.

⁷ Iribi tahe Txiau tuu robire, idi tahe ierydu mahädu ibutumy tuu robire.

⁸ Ihewo-ribi tahe jiarý tuu rabire. Iwese uladu ibededýýnanakõmy reare wese tuu rabire.

⁹⁻¹¹ Jiarý ierydu hewo ludu rare. Uritere erydumy wanidýýõmy watxiwähäre, raixýrure wahe. Jiarý dori juhuu ityhydýýdu mahädu aõhökýmydýýdu rare. Deuxu ruxetðenale dori aõmy watxiwähäre. Iruxetðena aõnihikýmy waki riwinyre. Jiarý dori ibuturatyre aõmysdýýna rewinyre. Tahe jiarý aõkõ wähäre. Deuxu ruxetðenamy wahäre jiarý aõbo ada tiiboho aõbo adeereny relyyrenyre, idi kaiboho tetyhynlyetenye.

¹² Kristu rubumy roira-ribi rexixara, kiamy heka rarybemahärenyre. Aõhererekibo inyõ rarybereri rurumyhýre-ribi inyõ rexixaõkremy.

¹³ Inyõ tiu rubu-ribi rexixaõkeki, Kristu tahe rexixaõre tarubu-ribi.

¹⁴ Kristu rubu-ribi rexixaõre wana, jiarýboho aõmy waryberenyõna idi aõ atyhydýýnaõna.

¹⁵ Kristu inatyhymy rexixaõkeki, inyboho Deuxumy ruimy rybedu mahädumy roire. Kristu ixixana rybemy dori jiarýboho rarybemyhýrenyre. Kiata bohe Deuxu, Kristu riixixanyõlere.

¹⁶ Rubumy roimyhýre mahädu rexixaõkeki, taita Kristu rexixaõre.

¹⁷ Kristu rexixaõkeki, ainatyhynareny aõ aõkõ rare. Àorarudile ahãtenyte.

¹⁸ Tule, ityhydýy-di rurure mahãdu, biu-ò ròiõtyhy.

¹⁹ Kabede-ki sohojile inyboho Kristu riraõmyhýreki, inyboho bedewotyhytymy roire.

²⁰ Inatyhymy taheka Kristu rubumy roire-ribi rexixare. Tii juhuuludu rubu bede-ribi dòõsede mahãdumy roirekemy, tai iny tule rekexixarenykre.

²¹ Iwese hãbu sohojiõ rubu diwyde wese, tule hãbu sohojiõ rubu-ribi ixixana diwyde.

²² Iwese Adaõ-ki ibutumy iny rurukemy rýimyhýkemy tule Kristu-ki ibutumy ixixana kiditakre.

²³ Kristu bededýñana kedehemyhýkre, rubu-ribi ixyby ixixana kòdòhònykre. Kristu juhuu rexixare, ihewomy tahe taeryna mahãdu kidiixixanykre.

²⁴ Tai tahe bede konanakre. Jesuisi ibutu wedu mahãdu, bede dinodu mahãdu, Iòlò mahãdu kanahukre. Tahe ibutumy tyby Deuxu-ò òlõna kidiõkre.

²⁵ Jesuisi tahe ibutu ratyre Iòlòmy ratxikemy rarehyykre. Iòludu mahãdu ibutumy iwarawo-ki rýikre.

²⁶ Iòludu konana heka, rubu rare. Tii tule ri-ixãwididýnykre.

²⁷ Ryberiti kiawese roire: —Deuxu tahe ibutumy iwarawo-ki ritidireri. Iximy ritidiõtyhy tii dori tidisidu rare.

²⁸ Rexihudi tahe tule iRiore ritidikre. Tai tahe Deuxu ibutu iòlòmy rarekre.

29 Rubumy rŷira ixyby kedexixaõkeki aõhererekibo iny deròwy teratisebenyteri, rubumy roira mahãdu hãrehékyle wahe.

30 Aõhererekibo berebunatyhyhykŷ-txi inyboho iòhãrumy ratximahãrenyre txuõ txuõlemy.

31 Ibututxu rubu reijemyhŷre. Adeereny wawowydynatyhymy watxireri. Jesuisi Kristu Inynyry òraru-ki. Tai heka kia lau rarybemahãre.

32 Hãbu mahãdu-ò Efesu hãwã-ki iròdu debure-ò aõbina wese resumahãreki aõtyhybo aritakre? Inatyhymy aõbo? Rubu rexixaõkeki, rikiroxiryrenyke, rikiõrenyke, biurasòmy dori rukururenkyre. Aõ aõkõ inytyhydýýna. Kia riki ityhydýýdukõdu mahãdu tuu rexirybenyre, abiòwa mahãdukeki.

33 Ixi itxenadýýõmy: kia biòwa bina dori iny ixihemy riatymyhŷhŷre.

34 Ywityhylemy boibeke, òbitilemy òrarurenymy, sôwemy iny Deuxu rieryõre. Kia heka iny ixýrudýýnarený rare, tai rarybewãhãre.

35 Tahe inyõ kanarybemyhŷkre: –Timybo rubu kedexixakre. Aõumywesemykre iumy?

36 –Itxýte, juhuu alòborõna rabròõkeki tiu txuhuõna.

37 Telòho iny ribòrònyõtyhy, ityle iny ribòrònyke. Iwese maixõmoty ribòrònyke ada oworuty wese.

38 Ibututy-ò Deuxu iraty umy riwahinymyhyre ixideewireki. Deuxu ixideewimy alòbòrõna ritxuhudýýnymyhyre timybo?

39 Dee ibutumy wiwese wese aõkõ rare. Inyde, iròdude, nawiide, uturade ibutumy tahe wiribi hitxi hitxire.

40 Biumpy rŷira mahãdu tule lahitxire, aõwitxira

witxira bedemy rŷira kia wowydynarený wiribi hitxire. Tii-wana wimy rahitxirananyre.

41 Txuu ahãdu, taina, iloosònarený wiribi hitxire. Taina ijõ taina-ribi iruxeratyhyre.

42 Tai tahe kia wese rubu-ribi ixixana rŷimyhŷre. Umy rubu su-ò rahâloodŷŷmyhŷre raronyhe txu. Idi tahe irulemy kòdòhönykre, alòbòròna ruhunymyhŷre wese tahe umy tuedeõnaõ. Bede luruhuký-ki rahâloodŷŷmyhŷre, tahe loosònatyhy-ki kòdòhönykre.

43 Iruruõ-di umy heka rahâloodŷŷnymyhŷre ibinare, tahe iruxeramy tarurutyhy-di kòdòhönykre.

44 Iny umy wesemy rahâloodŷŷmyhŷre, tahe tyytyby wese kia umy-di kòdòhönykre, biuludu mahãdu wahe.

45 Kiamy heka ritidŷŷna-ki roire. Iny umy riuhemyhŷreki, tule tyytyby umy riuhemyhŷremy rŷire: Juhuu inyiru Deuxu riwinyre Adaõ heka rare.

46 Juhu tahe inyummyreny tayry-di riwinyre idi tahe rityytybynyre.

47 Juhuu ludu hãbu suribi ije rare. Ihewo-ribi Hãbu biu-ribi ihŷre Kristu wahe.

48 Juhuu hãbuwesemy ibutumy iny bede ludu ihŷre juhuu inytyhy wese wahe. Hãbu biuludu wesemy ibutumy biu ludu mahãdu ihŷre.

49 Tai tahe kabede hãbu wesemy inyboho rŷimyhŷrenyre wesereki, tule biu ludu Hãbu wesemy rŷkŷirenke.

50 Waityhydŷŷdu Kia heka rarybemahãhyyrerí, iwese inyboho ihŷmyhŷrenyre wesemy tiu Deuxu Òlõna-ò ralòõtyhy. Iny umy heka ruruhy umy rare, tai tahe Deuxu Òlõna ritaõtyhy, kowa-ò dori

iny umy ruruōtyhy.

⁵¹⁻⁵² Tahe aõbo teeryõte adee aritñynykre: Ibutumy iny ruruōkre. Ibutumy ityhydýýdu iny ruruōoleiumy riwitxitratýmyranykre, aõwesele reakre, iny tarue riberenymyhýre wese reakre, ikonana juròna ritxurònykreu. Juròna ritxurònykre idi ibutumy ityhydýýdu rubumy rýira riumywitxitratýmyranykre umytuedeõna-di. Inyboho ityhydýýdu mahãdu tulekre.

⁵³ Tahe rekexiwiurònonyrenyke, iny bede umy dori rurumyhýre. Rakauomykyre umy witxira-di taita rukururenýöthy.

⁵⁴ Iny umy witxiradikre, tahe kia rybe rexihumy rýikre: Ryberitina rarybere: —Rubu ijesu rikitarenykre:

⁵⁵ —Aõherekibo rubu, aijesuna wawana tetaõta? Aõherekibo tiwamytxitxidýýnyõte?

⁵⁶ Òraru rubumytxitxidýýdu rare. Bedeywidýý òraru rurudýýna rare.

⁵⁷ Deuxu umymy rekeàlìamyhýkre, tii dori ijesu inybohorenry ritakemy riwiòhenanymyhýre. Jesuisi Kristu Inynyrý-di diwiòhenanymyhýde.

⁵⁸ Tahe weseriore luu mahãdu, bityhyntyhybenyke, ywihyymy ahãbenyke, Wanyrý aõmysýdýýna-ò hyy ttiemy ahãbenyke. Aaõmysýdýýna Wanyrý dee, idi inydee awimy rarootinymyhýre.

16

¹ Nierumy ararybekre. Kia bibutunykemy kowa tyhydýýdu mahãdu-ò, Judeia mahãdu wahe. Iwese Alatxia mahãdu-ò ròerynanyre wese, kaiboho tule ijõ dee bitabenyke.

² Semana juhu ludu txuu, iny sohoji sohoji tiwesebo tòtatenyte jura birarenymahäbenye rawahikremy.

³ Tai adehemynykre kia nieru rexihumy rÿikre myiõtyhy tahe ijõ rarasamy. Tahe mobo kai tyyriti-di buditakre, tii-wana nieru iny ariteònnykre Jerusalë-ò.

⁴ Tahe jiary arakewana iny dee wikeki, tuu wawana kodoikre.

⁵ Macedonia bede-ò arakre rahudi arehemynykremy adeereny watxireri. Macedonia-di delemy arakre.

⁶ Araroorehenykre òsana biubede taile arahukre awanarenhyyle. Tai ele elemy biwatÿidÿnykre titxibo arakemy.

⁷ Deuxudeewikeki urihimyò aõkõ akirený bede arieke bededÿñana arahukre akirený.

⁸ Efesu hääwâ-ki Pentecoste woranabedehesi konana-ò ariijekre. Idi tahe arakre.

⁹ Ijòtòbònähakÿ wese irayhyky rÿimyhÿre waaõmysÿdÿ. Tai waaõmysÿdÿna irutaõre, ihäre ta wamy òludu sôwere. Namy sôwehyymy taheka òludu rÿire.

¹⁰ Tahe, Tximòtxi rakeki, iixÿru lau biijemý tii dori Deuxu aõmysÿdÿna diwinymyhÿde wawese.

¹¹ Inyõ Tximòtxi-di aõmy aõkõ ihÿkeki heka wadée awiõre. Wadee itÿina-ò biwiòhenanybenye ywina-di. Reraõmahäre dori ityhydÿdu serioreboho wana kanakemy.

¹² Inyseriòre Apòlo-ò sôwemy rarybewähäre aro-rarenymy rakemy ijõ iny serioreboho-wana. Tahe tii heka Deuxudeewimy aõkõ idi rôhõtinymyhÿre. Idi tahe rakre ixideewimy tiu txumybo.

13 Aõu aõu bexiywinylemy borukubeke. Inaty-hymy òbitimy myibenyke, hãbu rurutere wesemy bexirurudýnyke.

14 Aõhebo botýnybenykemy ywina-di luuna-di botýñnymy boibemahãke.

15 Tefana, tasý mahãdu-wana Akaia bede ludu-ki ityhydýñdumy juhuu rare. Kia teerytenyte. Tiiboho ityhydýñdu mahãdu wiòhedýñduhyymy ihýrenyre.

16 Tamy boholabenyke, ibutumy tamy wity-hymy biwinybenyke. Tule kia wese wiòhedýñdu biwiòhenanybenyke.

17 Tefana, Fortunatu, Akaio kaò ditehemynydenye. Taita wadeysamy watxireri. Tiiboho riwawiòhenanyrenyre kaiboho kaki aõkõ atximahãtenyteki.

18 Tiiboho wawo-ribi riwateysadýñnyre, araykyreny òsñy tule wahe. Kia mahãdu heka ratyhydýñmyhýke.

19 Kaki Asia bede-ki ibutumy dohodýña mahãdu tarybe wehityhyna adeereny riwahinyreri. Akila, Prisila-wana taluuna Wanyrñnimy rybe adee riwahinyrenyreri taheto-ki dohodýñnareny mahãdu tule wahe.

20 Ibutu seriore mahãdu rybe wehityhyna adeereny riwahinyreri. Birybenybenykreu wii bimybenykre wiwetya-ki seriòrewesemy tamy luòsõna òbitityhyna-di buòbenykre.

21 Iroo tahe jiarý ariritinykre wadebò-di wahe. Jiarý Paulo warybe wehityhyna rewahinyre.

22 Inyõ Inynyry luuõkeki, aõbinahakýbo tamy kanake, kiamy rexirybenyre: ‘Maranata’ kia heka

Jesuisi wymy kanake rare.

²³ Deuxu luuna adeereny kanakemy idi
watxiwāhāre.

²⁴ Ibutu-ò waluuna Jesuisi Kristumy. Kie.

Deuxu Rybe Tyyriti New Testament in Karajá (BR:kpj:Karajá)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karajá

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Karajá [kpj], Brazil

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Karajá

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

55ce0bcd-101e-52a3-984e-847027efe150